

Likumprojekts

Civilās savienības likums

I. Vispārīgie noteikumi.

1. pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt personu, kuras noslēdz civilo savienību, personisko un mantisko tiesību aizsardzību.

2. pants. Likuma piemērošanas joma

Likums nosaka kārtību, kādā noslēdz un izbeidz civilo savienību un tās pušu personiskās un mantiskās attiecības.

3. pants. Civilā savienība

Civilā savienība ir divu fizisku pilngadīgu personu notariāli noslēgta vienošanās, kas nodibina vai izbeidz personu savstarpējās nemantiskās un mantiskās tiesības un pienākumus.

II. Civilās savienības noslēgšanas un izbeigšanas kārtība.

1. Civilās savienības noslēgšana.

4. pants. Tiesības noslēgt civilo savienību.

(1) Tiesības noslēgt civilo savienību ir pilngadīgiem Latvijas pilsoņiem un pilngadīgiem Latvijas nepilsoņiem.

(2) Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis vai citas valsts pilsonis, bezvalstnieks, bēglis vai persona, kurai piešķirts alternatīvais statuss un kura civilās savienības līguma noslēgšanas brīdī ir tiesīga uzturēties Latvijā, var noslēgt civilo savienību ar Latvijas pilsoni, Latvijas nepilsoni, Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsoni vai citas valsts pilsoni, bezvalstnieku, bēgli vai personu, kurai piešķirts alternatīvais statuss un kura civilās savienības noslēgšanas brīdī ir tiesīga uzturēties Latvijā.

(3) Solījums noslēgt civilo savienību nedod pamatu prasībai par civilās savienības noslēgšanu vai zaudējumu atlīdzināšanu solījuma nepildīšanas gadījumā.

5. pants. Civilās savienības noslēgšana.

(1) Civilo savienību noslēdz abām pusēm personīgi klātesot pie notāra.

(2) Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis vai citas valsts pilsonis, bezvalstnieks, bēglis vai persona, kurai piešķirts alternatīvais statuss un kura civilās savienības noslēgšanas brīdī ir tiesīga uzturēties Latvijas Republikā, iesniedz notāram attiecīgās ārvalsts kompetentās institūcijas izsniegtu dokumentu par ģimenes stāvokli.

(3) Ja personai, kurai Latvijas Republikā piešķirts bezvalstnieka statuss, bēgļa statuss vai alternatīvais statuss, nav nepieciešamo dokumentu un tos nav iespējams iegūt, attiecīgos dokumentus aizstāj ar minētās personas rakstveida apliecinājumu par tās ģimenes stāvokli.

(3) Civilo savienību noslēdz notariālā akta formā un reģistrē Notariāta likumā noteiktajā kārtībā.

6. pants. Akta par civilās savienības noslēgšanu stāšanās spēkā.

(1) Akts par civilās savienības noslēgšanu stājas spēkā, abām pusēm notāra klātbūtnē parakstot notariālo aktu.

(2) Notārs par noslēgto civilo savienību paziņo Fizisko personu reģistram.

7. pants. Apstākļi, kas izslēdz civilās savienības noslēgšanu.

Civilo savienību aizliegts noslēgt personām:

- 1) kuras sastāv laulībā;
- 2) kuras ir noslēgušas civilo savienību ar citu personu, un tas ir spēkā;
- 3) kuras ir radnieki taisnā līnijā, brāļiem un māsām un pusbrāļiem un pusmāsām;
- 4) adoptētajiem ar adoptētajiem.

8. pants. Aizliegums stāties laulībā ar citu personu.

Spēkā esoša civilā savienība ir šķērslis stāties laulībā ar personu, ar kuru nav noslēgta savstarpēja civilā savienība.

2. Civilās savienības izbeigšana.

9. pants. Civilās savienības spēks.

(1) Civilā savienība tiek noslēgta bez termiņa, un ir spēkā līdz tās izbeigšanai.

(2) Civilā savienība izbeidzas:

- 1) ar vienas civilās savienības puses nāvi;
- 2) ja tiesa vienu civilās savienības pusi izsludina par mirušu;
- 3) ar civilās savienības pušu savstarpējas laulības noslēgšanu;
- 4) ar civilās savienības izbeigšanu pie notāra;
- 5) ar tiesas spriedumu par civilās savienības izbeigšanu.

10. pants. Civilās savienības izbeigšana pie notāra.

(1) Ja civilās savienības puses vienojas izbeigt savstarpējo civilo savienību, puses noslēdz par to notariālu aktu. Puses aktam par civilās savienības izbeigšanu pievieno vienošanos par pušu kopīgās mantas sadali un pušu kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesību izmantošanu un uzturlīdzekļiem.

(2) Civilā savienība izbeidzas, abām pusēm personīgi notāra klātbūtnē parakstot notariālo aktu.

(3) Aktu par civilās savienības izbeigšanu reģistrē Notariāta likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Notārs ziņas par civilās savienības izbeigšanu paziņo Fizisko personu reģistram.

11. pants. Civilās savienības izbeigšana ar tiesas spriedumu.

Par civilās savienības izbeigšanu pēc vienas puses pieteikuma lemj tiesa, ja:

- 1) viena no pusēm nepiekrīt civilās savienības izbeigšanai;
- 2) puses nevar vienoties par kopīgās mantas sadali un pušu kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesību izmantošanu un uzturlīdzekļiem.

12. pants. Ar civilās savienības izbeigšanu tiesā vienlaikus izlemjamie jautājumi.

Izbeidzot civilo savienību, tiesa vienlaikus izlemj jautājumus par:

- 1) pušu kopīgās mantas sadali;
- 2) pušu kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesību izmantošanu un uzturlīdzekļiem.

III. Civilās savienības pušu personiskās tiesības.**13. pants. Kopīga mājsaimniecība.**

(1) Ar civilās savienības noslēgšanu pusēm ir savstarpējs pienākums gādāt un atbalstīt vienai otru, rūpēties par kopīgo mājsaimniecību atbilstoši katras puses ienākumiem.

(2) Kopīgas mājsaimniecības ietvaros civilās savienības pusēm ir vienādas tiesības. Domstarpību gadījumā pusēm jācenšas vienoties. Ja nepieciešams, strīda izšķiršanai puses var vērsties tiesā.

14. pants. Civilās savienības pušu darījumi kopīgas mājsaimniecības ietvaros.

(1) Civilās savienības pusēm ir tiesības kopīgās mājsaimniecības ietvaros atvietot vienai otru.

(2) Darījumi, ko viena no civilās savienības pusēm ir noslēgusi šīs savienības ietvaros, atzīstami par noslēgtiem arī otras puses vārdā, ja no konkrētās lietas apstākļiem nav redzams pretējais.

15. pants. Civilās savienības pušu tiesības rīkoties ar savu mantu.

Katrai civilās savienības pusei ir tiesības patstāvīgi rīkoties ar savu mantu nāves gadījumam.

IV. Civilās savienības pušu mantiskās tiesības.

16. pants. Atsevišķā manta.

- (1) Katra civilās savienības puse patur mantu, kas tai piederējusi pirms civilās savienības noslēgšanas, tāpat arī to mantu, ko puse iegūst civilās savienības spēkā esības laikā kā atsevišķu mantu.
- (2) Ja kādas vienai civilās savienības pusei piederošas mantiskas vērtības civilās savienības spēkā esības laikā atvieto ar citām, tās ir šīs civilās savienības puses manta.
- (3) Katrai pusei civilās savienības spēkā esības laikā ir tiesības pārvaldīt un lietot visu savu mantu.

17. pants. Kopīgā manta.

Viss, ko civilās savienības laikā puses iegūst kopīgi vai viena no tām, bet ar abu pušu līdzekļiem vai otras puses darbības palīdzību, ir abu pušu kopīga manta. Šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abām pusēm līdzīgās daļās.

18. pants. Rīcība ar kopīgo mantu.

- (1) Civilās savienības pušu kopīgo mantu puses pārvalda un ar to rīkojas kopīgi. Pusēm vienojoties, kopīgo mantu var pārvaldīt viena no pusēm. Vienas puses rīcībai ar šo mantu nepieciešama otras puses piekrišana.
- (2) Trešo personu interesēs pieņemams, ka rīcībai ar kustamo mantu šāda piekrišana bijusi, izņemot gadījumus, kad trešās personas zināja vai tām vajadzēja zināt, ka piekrišanas nav bijis vai ka manta, ar kuru viena puse rīkojusies, ir tāda, kas acīmredzami pieder otrai pusei.

19. pants. Mājsaimniecības izdevumu segšana.

- (1) Civilās savienības pusēm ir pienākums segt kopīgās mājsaimniecības izdevumus no pušu kopīgās mantas.
- (2) Ja pušu kopīgās mantas nepietiek kopīgās mājsaimniecības uzturēšanai, katra puse var prasīt, lai otra puse piedalās kopīgās mājsaimniecības izdevumos samērā ar savas atsevišķās mantas stāvokli.

20. pants. Atbildība par pušu saistībām.

- (1) Par saistībām, ko civilās savienības puses kopīgi noslēgušas kopīgās mājsaimniecības vajadzībām, tās atbild ar kopīgo mantu un katra ar savu atsevišķo mantu, ja kopīgās mantas nepietiek.
- (2) Par saistībām, ko viena civilās savienības puse noslēgusi kopīgās mājsaimniecības vajadzībām, šī puse atbild ar savu atsevišķo mantu, ja kopīgās mantas nepietiek. Otra civilās

savienības puse par šīm saistībām ar savu atsevišķo mantu atbild tikai tad, ja pēc saistības saņemtais izlietots pušu kopīgās mājsaimniecības vajadzībām.

(3) Par saistībām, kas izriet no vienas puses neatļautas darbības, atbild vispirms šī puse ar savu atsevišķo mantu, bet, ja tās nepietiek, - ar savu daļu pušu kopīgajā mantā.

21. pants. Atbildība par otras puses saistībām.

(1) Vienas civilās savienības puses manta neatbild par otras puses saistībām.

(2) Ja par vienas puses parādiem vērsta piedziņa uz otras puses atsevišķo mantu, tā var prasīt, lai šo mantu atsvabina no piedziņas.

(3) Ja par vienas puses parādiem vērsta piedziņa uz pušu kopīgo mantu, otra puse var prasīt mantas dalīšanu un tās daļas atsvabināšanu no piedziņas.

22. pants. Civilās savienības pušu mantisko attiecību izbeigšanās.

Civilās savienības pušu mantiskās attiecības izbeidzas ar civilās savienības izbeigšanos.